

Begäran om utlåtande om forskningsrapporten Utsökningsskuld, socialskydd och arbetsutbud (behoven av ändringar i utsökningebalken)

Inledning

Justitieministeriet ber er ge ett utlåtande om forskningsrapporten Utsökningsskuld, socialskydd och arbetsutbud som publicerades i statsrådets gemensamma utrednings- och forskningsverksamhets publikationsserie.

Bakgrund

I sin halvtidsöverläggning 2021 regeringen drog upp riktlinjer enligt vilka det ska fattas beslut om åtgärder genom vilka ställningen för utsökningsskuldägare med låga inkomster förbättras, antingen genom att det skyddade beloppet vid utsökning höjs till minst samma nivå som garantipensionen eller genom någon annan minst lika effektiv åtgärd. Besluten ska enligt riktlinjerna vara baserade på utredningen från statsrådets gemensamma utrednings- och forskningsverksamhet.

Statsrådets gemensamma utrednings- och forskningsverksamhets forskningsrapport om ämnet publicerades den 26 maj 2021. Undersökningen genomfördes av Löntagarnas forskningsinstitut, Statens ekonomiska forskningscentral och Näringslivets forskningsinstitut. Forskningsrapporten granskar utsökningssystemets koppling till utkomst och sysselsättning. Undersökningen kartlägger egenskaperna i ett optimalt system, jämför det finländska systemet med systemen i Tyskland och Förenta staterna och redogör utifrån statistik för situationen för personer som är föremål för utsökning. Undersökningen simulerar även de effekter som olika reformalternativ får för incitamenten för arbete.

Enligt undersökningen kan man påverka låginkomsttagares ekonomi och välbefinnande genom att förenkla utsökningssystemet och göra det mera progressivt samt genom att öka användningen av skuldsanering. Mera skuldsanering kan åstadkomma sysselsättningseffekter. Höjningen av det skyddade beloppet till samma nivå som garantipensionen är inte ett prefererat alternativ. Det är det dyraste alternativet och det har bara tillfälliga och små sysselsättningseffekter. En höjning av det skyddade beloppet påverkar beloppet på utmätning över hela linjen och minskar utmätning hos personer med stora inkomster.

Målsättningar

Under remissrundan hörs intressentgruppernas synpunkter på de olika sätten att förbättra ställningen för utsökningsgäldenärer med låga inkomster. Justitieministeriet kommer att bedöma behoven av ändringar i lagstiftningen utifrån forskningsrapporten och utlåtandena om rapporten.

Svarsanvisningar för mottagare

Vi ber er lämna ert yttrande genom att svara på den begäran om yttrande som publicerats i webbtjänsten utlåtande.fi. Utlåtandet behöver inte sändas in separat per e-post eller post.

För att kunna lämna ett utlåtande måste ni registrera er och logga in på utlåtande.fi.

Alla utlåtanden är offentliga och de publiceras i webbtjänsten utlåtande.fi.

Närmare anvisningar om hur tjänsten används finns på webbplatsen utlåtande.fi under fliken Anvisningar > Bruksanvisningar. Stöd för att ta tjänsten i bruk kan begäras per e-post på adressen lausuntopalvelu.om@om.fi.

Tidtabell

Vi ber er sända ert utlåtande senast tisdagen den 31 augusti 2021.

Beredare

Terhi Salmela, regeringsråd, tfn 02951 50203, fornamn.efternamn@om.fi
Mari Aalto, lagstiftningsråd, tfn 02951 50502, fornamn.efternamn@om.fi

Länkar:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163166> - Julkaisu - Ulosottovelka, sosiaaliturva ja työn tarjonta

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM054:00/2020> - Hankesivu

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM054:00/2020> - Statsrådets projektportal

Bilagor:

[Ulosottovelka, sosiaaliturva ja työn tarjonta VNTEAS_2021_40.pdf](#) - Julkaisu - Ulosottovelka, sosiaaliturva ja työn tarjonta

Sändlista:

Akava ry

Eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeinoelämän Keskusliitto EK
Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Finanssiala ry
Finnvera Oyj
Helsingin kärjäoikeus
Helsingin yliopisto/professori Tuula Linna
Itä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Kaakkois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Kansaneläkelaitos
Keskuskauppakamari
Kihlakunnanulosottomiehet ry
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Konkurssiasiamies
Kuluttajaliitto ry
Lounais-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry
Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry
Oikeushallinnon toimihenkilöt JHL ry
Oikeusrekisterikeskus
Pirkanmaan kärjäoikeus
Pohjois-Savon kärjäoikeus
Pohjois-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Suomen Asianajajaliitto
Suomen Kihlakunnanvoudit ry
Suomen Kuntaliitto ry
Suomen Lakimiesliitto ry
Suomen Pankki
Suomen Perimistoimistojen Liitto ry
Suomen tuomariliitto ry
Suomen Ulosottoylitarkastajat ja -tarkastajat ry
Suomen Yrittäjät ry
Takuusäätiö sr.
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK
Tuomioistuinvirasto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työeläkevakuuttajat TELA ry
Työttömien Keskusjärjestö ry
Ulosottolaitos
Valtiokonttori
Valtiovarainministeriö
Velkaneuvonta ry
Verohallinto

Lausunnonantajan lausunto

Reformalternativ 1: Det skyddade beloppet höjs till samma nivå som garantipensionen

- Vad anser ni om att det skyddade beloppet höjs till samma nivå som garantipensionen som ett sätt att förbättra ställningen för utsökningsgäldenärer med låga inkomster?
- Vilka kostnader medför det om reformen genomförs?
- Vilka konsekvenser får reformen för kreditmarknaderna? Hur påverkar reformen möjligheterna att få kredit och villkoren för krediten? Vilka kundgrupper påverkas av konsekvenserna?
- Eventuella övriga kommentarer om reformalternativ 1?

Reformalternativ 2: Det skyddade beloppet höjs i den lägsta nivån (garanterat skyddat belopp)

- Vad anser ni om förslaget att höja den nedre gränsen vid utmätning som ett sätt att förbättra ställningen för utsökningsgäldenärer med låga inkomster?
- Vilka kostnader medför det om reformen genomförs?
- Vilka konsekvenser får reformen för kreditmarknaderna? Hur påverkar reformen möjligheterna att få kredit och villkoren för krediten? Vilka kundgrupper påverkas av konsekvenserna?
- Eventuella övriga kommentarer om reformalternativ 2?

Reformalternativ 3: Flera automatiska fria månader

- Vad anser ni om att antalet automatiska fria månader utökas som ett sätt att förbättra ställningen för utsökningsgäldenärer med låga inkomster?
- Vilka kostnader medför det om reformen genomförs?
- Vilka konsekvenser får reformen för kreditmarknaderna? Hur påverkar reformen möjligheterna att få kredit och villkoren för krediten? Vilka kundgrupper påverkas av konsekvenserna?
- Eventuella övriga kommentarer om reformalternativ 3?

Reformalternativ 4b: Progressiv utmätningstabell

I forskningsrapporten anses reformalternativ 4b, dvs. en progressivare utmätningstabell, vara det mest lovande alternativet för att förbättra ställningen för låginkomsttagare. Utmätning ska börja vid inkomster som överstiger nivån på garantipensionen och beräkningsgrunderna för utmätning ska ändras så att uträkningen av det belopp som utmäts i fortsättningen inte är baserad på begreppet skyddat belopp. Beloppet på utmätningen blir mindre för låginkomsttagare och högre för höginkomsttagare.

- Vilka goda sidor anser ni att reformen har jämfört med det nuvarande systemet?
- Vilka dåliga sidor anser ni att reformen har jämfört med det nuvarande systemet?
- Vilka kostnader medför det om reformen genomförs?
- Vilka konsekvenser får reformen för kreditmarknaderna? Hur påverkar reformen möjligheterna att få kredit och villkoren för krediten? Vilka kundgrupper påverkas av konsekvenserna?
- Anser ni att beräkningsbestämmelserna för utmätning bör ändras på det sätt som föreslås i sin helhet?
- Bör man i reformen bevara möjligheten till fria månader och möjligheten att begränsa beloppet på utmätning? Om möjligheten bör bevaras, ska de nämnda möjligheterna vara mera begränsade än i nuläget?
- Eventuella övriga kommentarer om reformalternativ 4b?

Reformalternativ 6: Hänvisning till skuldsanering i högre grad än tidigare

Enligt forskningsrapporten bör skuldsanering bedömas vid sidan om utvecklandet av utsökningssystemet eftersom det viktigaste sättet att förbättra incitamenten för sysselsättning är efterskänkning av skuld till exempel genom skuldsanering.

- Hur ska man få de gäldenärer som har möjlighet att få skuldsanering att ansöka om skuldsanering?
- Vilka kostnader medför det om reformen genomförs?
- Vilka konsekvenser får reformen för kreditmarknaderna? Hur påverkar reformen möjligheterna att få kredit och villkoren för krediten? Vilka kundgrupper påverkas av konsekvenserna?
- Eventuella övriga kommentarer om reformalternativ 6?

Andra sätt att förbättra ställningen för utsökningsgäldenärer med låga inkomster

- Finns det andra sätt att förbättra ställningen för utsökningsgäldenärer med låga inkomster som man bör överväga istället för eller utöver de reformalternativ som angetts i

undersökningen? Vilka bra och dåliga sidor har det alternativ som ni föreslår i förhållande till de reformalternativ som bedömdes i undersökningen?

Övriga anmärkningar som gäller forskningsrapporten

Leinonen Antti
OM

Salmela Terhi
OM